

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došle preko Trsta)

VIŠJA PEDAGOGSKA ŠOLA V LJUBLJANI. — Ljudskošolski učitelji, ki so se hoteli usposobiti za pouk na tako imenovanih meščanskih šolah so morali doslej hoditi v Zagreb ali v Belgrad. Sedaj se ustanovi v Ljubljani višja pedagoška šola, ki bo izpolnila to vrzel v slovenskem šolstvu. Šola bo trajala za redne slušatelje dve leti. Razdeljena bo na več oddelkov. Eni se posvetijo slovenščini in jugoslovanski književnosti, drugi tujim jezikom, zlasti ruščini, tretji zgodovini in zemljepisju, četrti kemiji, peti matematiki in fiziki.

Komunistični listi poudarjajo, da mora na novi šoli rasti nova vsebina življenja in nova metoda dela. Tako skuša komunizem vse prekrvasiti s svojim idejami.

"RUSKO VPRAŠANJE." — V Ljubljani je bila igrana igra ruskega pisatelja Konstantina Simonova z naslovom "Rusko vprašanje." To igro so igrali v ruski coni Berlina. Kritiki so jo odklonili kot delo, ki je brez vrednosti celo za komunistično prapagando. Ko so pa to igrali v Ljubljani, se je kritika v ljubljanskem časopisju razpisala kot da je ta igra ogromnega pome-

na. In kakaj? Bajе prikazuje ameriški kapitalizem. Tega seveda v najslabši luči. V tej luči se potem vidi komunizem silno lep. Za uspeh v sedanji jugoslovanski umetnosti se mora udarjati po Amerikancih, pa je pesem in povest in igra velika umetnost. Če bi kritik drugače pisal bi mogel imeti opraviti z Ozno.

"UMETNIŠKA KVALITETA PRECEJ NIZKA." — Tu in tam pa med vrstami pove kak kritik vendar svoje mnenje o tem kako je pod "hovim" režimom umetnost padla. Seveda pove, kar mogoče vladno in prikrito. Tako je 27. jun. v "Slov. por." nekdo povedal, da so kulturne prireditve v zadnjem času malo vredne in da je njih umetniška kvaliteta precej nizka. Vzrok je, pravi, "premajhna kulturna razgledanost" ali po domače omejenost raznih partizanov, ki so naenkrat začeli voditi slovensko kulturno življenje.

Pripoveduje, da se na vseh koncertih pojo ene in iste pesmi (seveda partizanske). Ravno tako je z oderskimi prireditvami. Pa še en vzrok navaja ta poročec (Dalje na 3. strani)

Kanado svarijo, naj ne zviša cen papirju, če hoče kupčijo

Amerikanci grozijo, da bodo sami postavili papirnice v sili

Toronto. — V tem mestu je bilo posvetovanje med kanadskimi zastopniki papirnic in ameriškim kongresnim odsekom. Clarence Brown, načelnik odseka je posvaril Kanadčane, naj ne zvišajo cen papirju, ker bi s tem prisilile Zed. države, da bodo začele same izdelovati papir v večjem obsegu.

Brown je to govoril na vesti, da nameravajo kanadske papirnice zopet dvigniti ceno papirju, ki je že zdaj \$90 tona. Rekel je, da ameriško časopisje absolutno ne bo moglo plačevati več za papir, ker enostavno ne more podražiti na naraščajoče cene oglasom.

Ako bodo Kanadci podražili papir, bo ameriško časopisje pristisnilo na kongres, naj vlada začne postavljati svoje lastne papirnice v južnih državah.

Kanadci so to molče poslušali, privatno so pa priznali, da jih skrbi, če bi Zed. države začele izdelovati v večjem obsegu papir, ker bi Kanada izgubila s tem svoj najboljši trg za papir.

Jugoslavija je očitala zaveznikom, da ne aretirajo kriminalcev

New York. — V skupščini Zveze narodov je Jugoslavija napadla Zed. države, Anglijo in Francijo, da niso aretirali vojnih zločincev in jih poslale domov na sodbo v dežele, kjer so zakrivali vojne zločine.

Delegacija Zed. držav je takoj odgovorila na to obtožbo, da dežele, ki so pod rusko sfero, ne ločijo vojnih zločincev od političnih nasprotnikov. Zed. države da so z večjo vne- mot kaznovalе vojne zločince, kot vsaka druga dežela, je trdil delegat Charles Fahy.

Konvencija CIO je dala besedo katol. škofu

Boston, Mass. — Tukaj se vrši konvencija delavke unije CIO. Konvencijo je pozdravil nadškof Cushing iz Bostona, ki je apeliral na organizirano delavstvo, naj podpira program Zed. držav, da se pomaga ubožnim narodom sveta z živili, kurivom, obleko in drugim potrebnim.

V sredo bo pa govoril konvenciji državni tajnik Marshall, ki je bil povabljen od izvršnega odbora. To smatrajo za velik udarec komunistom, tako pri CIO in drugim, ki napadajo Marshalla radi njegovega programa za odpuščanje Evrope.

To, da je desno krilo CIO, ki je v veliki večini, povabilo državne tajnika na konvencijo, bo zagotovilo evropske delavce, da je CIO za Marshallov načrt za obnovo Evrope. To bo prvič, da bo Marshall govoril pred kako delavsko skupino.

De Gaulle je udrihal po Sovjetski Rusiji

Pariz. — General Charles de Gaulle je imel že drugo nedeljo govor francoskemu narodu. Ta, drugi govor je imel v Alžiru. Izjavil je, da Rusija ogroža svetovni mir in da hoče komunizem razkosati vso Francijo.

General je dolžil Sovjetsko zvezo, da izrablja kaos, ki ga je pustila vojna, v svoj prid in propagando.

Leo Blum, stari vodja socialistov je za rekel, do bo socialistična stranka pri nastopnih volitvah pridobila mnogo glasov.

Govoril je tudi Maurice Torres, vodja francoskih komunistov in sicer je izjavil na shodu v Marselju, da se zavezniki boje prena- gne obnove Francije, zato pa tako ogledajo s pomočjo dežel.

V Barbertonu jih stavka zdaj 1,700

Barborton, O. — Pri Seiberling Rubber Co. je odšlo na stavko nadaljnjih 1,400 delavcev, ki so člani CIO. Prej jih je bilo na stavki že kakih 300. Na delu je ostalo samo še kakih 300 delavcev.

Sovjeti so prišli z novimi napadi na Zed. države

Dolžijo jih, da gradijo japonsko bojno silo proti Rusiji

New York. — Sovjetska Rusija je prišla z novimi obdolžbami proti Zed. državam pri Zvezi narodov. Rusi namreč trdijo, da Zed. države z mrzlično naglico delujejo na obnovi industrijske moči Japoncev, kar vse da je namenjeno proti Rusiji.

Ruska delegacija je obdolžila Ameriko, da gradi v Aziji japonsko bojno silo, dočim si prizadeva v Evropi obnoviti Nemčijo.

Ruski delegat Arutjunian je govoril v skupščini, da se Zed. države izgovarjajo, da se azijske dežele ne morejo dvigniti po vojni, ako ne bo restorirana japonska ekonomija. Toda to je samo izgovor, da se obnovi japonski imperializem, je trdil sovjetski delegat. V Evropi hočejo pa Amerikanci z Marshallovim programom ponovno zgraditi nemško vojno industrijo v Porurju. Tam se hočejo Zed. države okoristiti z ekonomskimi težkočami Anglije, da dobe v oblast tudi ono cono v Nemčiji, katero imajo zdaj zasedeno Angleži, je trdil zastopnik Moskve.

Rusi so bili zopet poraženi pri Zvezi narodov

Poražen je bil predlog, da odide ameriško in angleško vojaštvo iz Grčije

New York. — Rusija je izgubila svojo borbo, da bi Zveza narodov ukazala Zed. državam in Angliji, da takoj vzamejo svoje vojaštvo iz Grčije. Rusija je bila tudi poražena s predlogom, naj bi se obtožilo Zed. države, da so krive vseh homatij na Grškem.

Proti ruskemu predlogu je bilo oddanih 39 glasov, za 7 in 10 se jih ni udeležilo glasovanja.

Ruski delegat Andrej Višin- ski je pred skupščino zanikal, da bi bila oživljena komunistična internacionala. To, da je Komin- terna zopet na celi črti na delu, je izjavil angleški minister Mc- Neil, ko so Višinski in pet njeg- vih satelitov napadali z beseda- mi Anglijo in Zed. države, da so krive homatij na Grškem s svo- jim vmešavanjem.

Kadar morate ponoči pre- ceste, imejte na sebi vedno kak- bel predmet, da vas voznik la- tje opazi.

AMERIŠKI VOJAK JE USTRELIL DVA TATOVA, OBDOJEN V DOSMRTO JEČO

Rim. — Pvt. Thomas A. Gu- sik, star 18 let, dom iz Cleve- landa in ameriški vojak v Itali- ji, je bil od ameriškega vojaške- ga sodišča obsojen v dosmrtno ječo, ker je ustrelil dva italijan- ska tatova.

Pri obravnavi je namreč pri- šlo na dan, da je bil vojak v zve- zi z Italijanom in jima je sam dovolil, da sta prišla ponoči v skladišče, kjer je bil Gusik na- straži, da bi naropala razne stvar- i v skladišču. Naenkrat je pa- začel nanju streljati s strojnico in je oba ubil.

Vojakovi starši ne verjamejo,

Napek je razlagal pomen srpa in kladiva

Profesor Dragoljub Jo- vanović, ki ga je Titova vla- da obsodila na 9 let ječe za- radi veleizdaje, je bil vodja srbskih kmetov. Državni to- žilec je pri obravnavi razla- gal, v čem je največje Jo- vanovićevo izdajstvo na- pram Titovemu režimu. Jo- vanović je namreč ob neki priliki razlagal srbskim kmetom, tako je trdil drža- vni tožilec, pomen srpa in kladiva, ki sta simbol sovje- tizma. Takole je Jovanović razlagal: "S srpom vas uhvatijo za vrat in potegne- jo k sebi, nakar te s kladiv- om mahnejo po glavi."

Za to "razlago" je bil Jo- vanović spoznan krivim ve- leizdaje in obsojen na 9 let ječe, kar je bila gotovo zelo mila kazen za tok strahovit prestop napram državi.

Ameriški konzulat je bil bombardiran v Jeruzalemu

Ranjena je bila samo ena uslužbenka, ki je bila takrat v uradu

Jeruzalem. — Neka uslužben- ka v uradu ameriškega konzula v Jeruzalemu je bila lahno ranje- na, ko se je razpočila bomba. Razstrelba je zdrobila šipe v oknih in odluščila nekaj ometa po sobah.

Bomba je bila vržena čez zid, ki je postavljen okrog konzular- nega poslopja in se je razpočila na vrtu zunaj poslopja.

Ranjena ženska je Mrs. Ethel Delevy, doma iz Bostona, ki je dobila pa samo nekaj prask po obrazu, kot trdijo konzularni uradniki. Neka druga ženska uslužbenka, ki je bila takrat v isti sobi, je bila samo močno pre- strašena vsled razstrelbe.

Dan poprej je bila pa vržena bomba v poslopje poljskega kon- zula.

Sodiijo, da je bila vržena bom- ba v poslopje ameriškega konzula- ta iz maščevanja, ker so se Zed. države izrekle, da so za de- litvev Palestine med žide in Arab- ce.

Rusija je prepovedala časopise v Avstriji

Dunaj. — Ruske vojaške obla- sti so prepovedale razdajati v St. Poeltnu vsak časopis, ki ga pod- pirajo zapadne demokracije. Me- sto se nahaja 35 milj. zapadno od Dunaja in je pod rusko okupaci- jo.

da bi bil sin v zvezi z italijanski- mi tatovi in roparji. Pokazali so več pisem, ki jih je sin pisal iz Italije in v katerih piše, kako da Italijani krađejo iz ameriških skladišč, da imajo velike preglavice z njimi. "Italijani krađejo kot srake," je pisal v enem pi- smu. "Krađejo avtna kolesa, tru- ke in drugo. Sinoči so nam od- nesli 20 avtnih koles. Toda zve- deli smo, kam devajo nakradene stvari in smo šli tje. Videti bi morali, kaj vse smo dobili tam." Starši pravijo, da bi sin ne- pisal tako domov, če bi bil v zve- zi s tatovi.

V Greater Clevelandu bo kampanja za Community sklad od 20. do 30. oktobra. Kوتا je določena za Cleve- land na \$4,928,000. Vsakemu je znano, v kakšne dobro- delne namene gre denar, ki ga nabere vsako leto Commu- nity sklad. Na primer, 18 bolnišnic v mestu dobi podporo od tega. Potem dajo pa te bolnišnice prosto postrežbo revnim, ki je sami ne morejo plačati. Zlasti pa se s tem denarjem podpira porodnišnice in otroške sirotišnice. Zato je pa vsak mešan prosen, da daruje po svoji moči za ta blag namen.

Rusija nalašč zadržuje pogodbo za Avstrijo, sodijo zavezniki

Namen je, da bi najprej dobili komunisti v Av- striji večjo moč v vladi

Washington. — Ameriški, francoski in angleški urad- niki so prepričani, da Rusija na- lašč zavlačuje mirovno pogodbo za Avstrijo. S tem hoče dati priliko komunistom v Avstriji, da postanejo močnejši in da se polaste vlade. Sedanja vlada je na strani zapadnih zaveznikov in v nji je samo en komunistični minister.

Posebna komisija, ki so jo po- stavili zunanji ministri Velike četvorke, je bila pet mesecev na delu na Dunaju in je v soboto zaključila zborovanje brez vsa- kega uspeha. Komisija je imela nalogo, da pripravi načrt za mi- rovno pogodbo za Avstrijo. Ker ni napravila nič, je zdaj dano zo- pet vse nazaj v roke zunanjim ministrom, ki se bodo sestali v Londonu na 25. oktobra.

Pet glavnih točk je, na kate- rih se niso mogli sporazumeti za- padni zavezniki in Rusija pri de- lu za mirovno pogodbo za Avstri- jo in sicer so ostale nerešene sle- deče točke: avstrijsko-jugoslo- vanska meja; nemška posest v Avstriji, ki jo zahtevajo Rusi; zahteva Jugoslavije glede vojne odškodnine od Avstrije; dovolje- na vojaška sila Avstrije; kaj bo z brezdomci v Avstriji, kadar postane mirovna pogodba za Av- strijo veljavna.

Zarota proti življenju ministra Bevina

London. — List Exchange Telegraph naznanja, da je poli- cija odkrila zaroto proti življe- nju zunanjega ministra Bevina. K redni vojaški straži ministra so zdaj dodali še nekaj oborožene policije.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Materne vabijo—

Materinski klub fare sv. Vida vabi vse prijatelje na običajno zabavo v sredo večer ob 8 v cer- kveni dvorani. Mnogo lepih fa- ril bo oddanih. Pridite v veli- kem številu, ker gre za dobro stvar.

V bolnišnico—

Frank Okicki Jr. iz 1106 E. 64. St. se je podal v Cleveland Clinic bolnišnico, E. 93. in Eu- clid Ave. Prijatelji ga lahko obiščejo v sobi št. 410. Upati je, da bo kmalu okreval.

Dr. Krek odpotoval—

Dr. Miha Krek je sinoči od- potoval v Joliet, kjer bo v če- trtek izredna seja Lige ameri- škikh katoliških Slovencev.

Pa so res dozorele—

France s hriba nam je poro- čal, da so na vrtu Mrs. J. Sila, 8414 Rosewood Ave. v Cleve- landu dozorele pristne fige. Kaj vemo, če so, smo rekli, ki ne gremo na besede. Toda Mrs. Sila nam je poslala v uredni- štvu 2 dozorela sadeža in pa pristna figova peresa. Naš štab si je to pošteno razdelil in sicer sta dobili Micka in Jean obe sladki figi, urednika pa vsak po eno figovo pero. Po izrazu na obrazih naših urednic smo so- dili, da so bile fige zelo sladke. Urednika imata pa zdaj vsaj nekaj pojma, kakšno paradno uniformo je imela tetka Eva. Hvala, Mrs. Sila, za prijaznost!

Nove peči—

John Sušnik, lastnik Nor- wood Appliance & Furniture, 6202 St. Clair Ave., oglašja zdaj moderne peči Grand izdelka. To je nekaj novega na trgu, kar je vsaka gospodinja že dolgo čakala. Oglejte si jih!

Prezvest gostilne—

Louis Kastelic in Jack Ye- mec sta prevzela gostilno na 9201 Hough Ave. znano pod imenom "Kit Kat Tavern." Ro- jakom podjetje priporočamo.

Peta obletnica—

V sredo ob 8:30 bo darovana v cerkvi sv. Vida maša za pok. Josephine Toporis v spomin 5. obletnice njene smrti.

V bolnišnici—

V jako opasnem položaju se nahaja Mrs. Ivanka Puncov v Emergency Clinic bolnišnici na Five Points. Pri padcu zunaj pred hišo si je tako močno po- škodovala nogo, da so jo mora- li odpeljati v bolnišnico še zad- nji teden.

Šesta obletnica—

V sredo ob 6:30 bo v cerkvi sv. Vida maša za pok. Alojzija Stefančič v spomin 6. obletnice njegove smrti.

Vabilo na sejo—

Nocoj ob 7:30 bo seja podru- žnice št. 18 SZZ. Seja bo v na- vadnih prostorih in članice naj se udeležijo v velikem številu.

Iz raznih naselbin

Waukegan, Ill. — V krogu svojih dragih domačih in prijateljev sta obhajala srebrno poro- ko Mr. in Mrs. Ignatz in Kristi- na Kiren iz 318 — 10. cesta. Prireditve je bila v soto na 10. cesti in je bilo to zgodno veselo iznenadenje za spoštovana za- konca. Vsi so jima čestitali in želeli, da bi dočakala zdrava in zadovoljna tudi zlato poroko.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEO, Editor)
 417 St. Clair Ave. Cleveland 2, Ohio
 Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROČNINA:
 Za Ameriko na leto \$7.00; za Cleveland in Kanado po pošti za eno leto \$8.00.
 Za Ameriko pol leta \$4.00; za Cleveland in Kanado po pošti pol leta \$4.50.
 Za Ameriko četrt leta \$2.50; za Cleveland in Kanado po pošti četrt leta \$2.75.
 Za Cleveland in okolico po razpisu; celo leto \$7.00, pol leta \$4.00, četrt leta \$2.50.
 Posamezne številke stane 5 centov.

SUBSCRIPTION RATES:
 United States \$7.00 per year; Cleveland and Canada by mail \$8.00 per year.
 U. S. \$4.00 for 6 months; Cleveland and Canada by mail \$4.50 for 6 months.
 U. S. \$2.50 for 3 months; Cleveland and Canada by mail \$2.75 for 3 months.
 Cleveland and suburbs by Carrier \$7.00 per year, \$4.00 for 6 months, \$2.50 for 3 months.
 Single copies 5 cents each.

Entered as second-class matter January 6th 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd 1879.

88 No. 201 Tues., Oct. 14, 1947

Zarja svobode

Sledeča zgodba je iz ruskega lista "Moskovski boljševik." Tudi našim "naprednim" je torej dovoljeno, da jo verjamejo. Za ruskim časopisom so jo ponovili ameriški časopisi:

"Vas Kratovo je prejela pošiljko platnenih čevljev. Ko so jih razstavili v izloženih oknih trgovin, se je nabralo pred njimi toliko ljudi, da so ustavljali promet. Samo pogledati je bilo treba te lepe čevlje, pa je roka že kar sama segala v žep po denar, da jih kupi. Vse je hitelo kupovati. Zvečer je že mnogo ljudi obulo čevlje po zadnji modi-lepe svetle elegantne čevlje. Toda naslednjega dne ste zagledali po cestah zapuščene pete—in lastnike teh peta v drugih čevljih. Dva dni pozneje se je prišlo nekoliko spremeniti: ceste so se bleščale od podplatov. Preveč bi bilo reči, da so bili kupci novih čevljev zelo veseli. — Dva kupca — dva iznajdljiva delavca—sta pripravila kratka navodila za lastnike platnenih čevljev: 1) Hraniti čevlje hermetično zaprte, po možnosti pod steklenim zvoncem. 2) Ne nosi jih pri večji toploti kot — 12 stopinj C (10 stopinj Fahrenheit). 3) Najbolje je, da jih sploh ne nosiš, ker jim to slabo dene." Čevlji so bili izdelani v tovarni "Zarja svobode."

Tako zgodba, ki jo vsak lahko prebere v "Time" 1. septembra.

Boljševiški list sam se norčuje iz produkcije v Sovjetski zvezi. Lahko, da je v stari veliko norčevanja in da vas Kratovo ni dobila ravno tako lepih čevljev, vendar je dobro označeno delo v totalitarni državi, kjer je vsaka tovarna državna in vsaka v imenu "nove svobode."

Za pred stoletji so učeni in dobronamerni ljudje pisali knjige, kjer so opisovali, kako bi bilo, ako bi bilo vse skupno, vse državna last od kmečke motike in palce pa do kovaškega kladiva in krojaške šivanke, od pšenične njive do čevljarne tovarne, od male obrti do velike trgovine. Skupna kuhinja, skupne hiše, skupna skladišča in skupne kašče. Mnogi so sanjarili, da bi bilo to najlepše, da bi to pomenilo največjo srečo za človeštvo. Toda eden prvih med njimi Tomaž Moore je dal svoji knjigi o taki presrečni deželi naslov Utopija. Utopija je grška beseda in pomeni kraj, ki ga nikjer ni. Učeni mož in velik poznavalec človeka je vedel, da je človeška narava taka, da take dežele ne more biti, in da so vse zamisli o popolni skupnosti sanje, utopije.

Ruski boljševizem je hotel po Marksovih naukih izpeljati popolno skupnost — komunizem. Vključ vsem svarilom knjig o utopijah, je hotel Rusijo komunizem napraviti za deželo, kjer se bo v skupnosti cedilo mleko in med. Srp in kladivo bosta maldane kar sama delala, samo da zagledata rdečo boljševiško zvzvedo. Toda po tridesetih letih, ko bi moralo že vse plavati v sreči skupne lasti, zapíše ruski list zgodbo o platnenih čevljih iz tovarne: "Zarja svobode."

Zakaj ne gre? Zakaj je Rusija kljub tridesetletnim naporom komunizma še vedno najbolj zaostala dežela v Evropi? Res je vojska Rusijo strašno opustošila, toda bila je zaostala tudi takrat, ko sta pred začetkom druge svetovne vojne sklepala prijateljstvo Stalin in Hitler. Zakaj ni šlo in ne gre?

Vzrok je, ker se popolnemu komunizmu upira človeška narava. Kadar kmet dela na polju, dela da bi nekaj pridelal za sebe, za družino. On hoče, da je pridelek njegov, da on z njim svobodno razpolaga. Čim pridneje dela, čim bolj se potruji, temveč je njegovega. Delavec dela, da zasluži za sebe in za svoje. Če je pridnejši in spretnejši zasluži več. Ako pa mora kmet delati za državo, ki potem deli enako vsem, naj bo kdo len ali delaven, ako ne more nič imenovati "svoje," bo kmalu delal samo toliko, kolikor ga bo državni bič prisilili. Podobno je z delavcem v tovarni. Človek ni čebela, ki bi delala enako pridno, če ji tudi čebelar pobere med. Pri delu človek misli na bodočnost, na napredek v delu in v celem življenju, z delom hoče doseči več in več. Zlasti misli na družino, na vzgojo otrok, zato hoče da mu delo prinese nekaj, s čimer on sam razpolaga po svoji misli in pameti. Če hoče, pridelava ali pridelava porabi, če hoče, shrani. Ta misel daje veselje do dela, vzpodbuja k iznajdljivosti, k zložitju dela, polja, strojev, delavnic. To vodi k napredku. Kjer ni tega svobodnega razpolaganja s pridelanim ali pridelanim, tam postane človek stroj, ki dela kolikor in kakor ga mažejo in gonijo drugi. Nekateri sanjajo mislijo, da bo v komunizmu, v popolni skupnosti človeška sebičnost izgine in da bo vsak samo to mislil, kako bi koristil skupnosti. Toda človeška narava je preveč nagnjena k slabemu, da bi kdaj vse ljudi napravili za nekeke anjele, ki bodo mislili na vse drugo, samo ne na sebe in svoje koristi, kdor tako sanjari, ne pozna človeške narave in ne človeške zgodovine. Zasebna lastnina je naravna pravica in komunizem, ki jo uničuje, je protinarn.

Značilno je, da tudi ruski komunizem, čeprav ga oznanjajo in izpeljajo že trideset let, še ni mogel v resnici izpeljati skupne lasti do skrajnosti in ne uresničiti enakosti, ki jo uči. Še vedno morajo dovoljevati kmetu vsaj malo lastne zemlje in še vedno letijo pri delavcih ene od drugih. Ene bolj plačajo kot

druge. — Tako skušajo vzdržati še malo pridnosti v nasprotju s komunističnim naukom. Pa kljub vsemu pridejo iz njih tovarni z mogočnim imenom: "Zarja svobode" čevlji, kot jih je prejela vas Kratovo.

V Jugoslaviji skušajo po ruskem vzgledu vpeljati skupno last. Prizadevanja sedanjih mogočnikov v Titovini gredo za tem, da bi čimveč stvari postale last države. Polastili so se vseh rudnikov, vseh tovarn, vseh prometnih sredstev. Tako je ročni delavec sedaj popolnoma odvisen od države. Vodilni komunisti v Jugoslaviji pa so že pogosto izjavili, da se ne mislijo ustaviti na sredi poti: tudi hiše bodo postale državne, tudi mali obrtnik bo postal državni "uradnik" in tudi kmetova zemlja pride na vrsto, da postane skupna last. Malaga obrtnika obdavi tako, da ne more plačati in njegova delavnica preide v last države zadrage. Kmetu določijo, kaj sme jesti, drugo mora oddati državi po ceni, ki jo spet ista država določi, tako da ni nihče več gospodar sadov svoje zemlje in pridelkov svojega truda. Pri tem komunisti sami živo čutijo, da pojava veselje do dela. Zato naganjajo na delo, ki ga imenujejo "udarniško." Kdor ne gre na tako delo "prostovoljno" je res težko udarjen. Kdor noče na to moderno tlako, ne dobi obleke, ne nakaznic za živila. Po tovarnah vzgajajo delavce udarnike in novatorje, to je delavce, ki več delajo kot drugi. Zato dobe razne prednosti, zopet pred vsem v stanovanju, hrani, obleki. Tudi tekmovalci morajo med seboj rudniki, tovarne in druge delavnice. Zmagovalci v takih tekmah nagrade. S takim sistemom hočejo doseči, da bi delavec tudi v komunizmu pridno delal. S tem pa, da morajo uporabljati taka sredstva, da bi dignili delavnost, sami dokazujejo, da komunizem sam ne daje veselja do dela. Na drugi strani pa stoji za delavcem tajni agent Ožne in z njim strah, kdaj bo spet kdo izgubil v koncentracijsko taborišče. Ne ruski, ne jugoslovanski komunizem ne shaja brez prisilnega dela modernih sužnjev iz koncentracijskih taborišč.

To je slika dela v Jugoslaviji. Vse delo je dejansko prisiljeno. Zato bodo tudi v jugoslovanskih tovarnah, kjer zarja svobode komunistični neprestano oznanjajo, izdelovali izdelke kot v gori omenjeni boljševiški "Zarji svobode." Vse vpitje o petletnih načrtih, vse navdušenje za "novo svobodo," ki je v resnici nikjer ni, vse udarniško delo in vse tekme ne bodo ustvarile v Jugoslaviji napredka in blagostanja, kot ga niso v Rusiji. Komunizem, ki uniči zasebno last in zasužnji človeka, je protinarn, zato se še nikjer ni obnesel.

BESEDA IZ NARODA

Pisma in resnica

Objavlja Math Tekavec

Euclid, O. — Razlog, da dam v objavo pisma je ta: v "E" z dne 9. septembra je pod naslovom — Shod in piknik Slovenske ženske zveze — zaključek: "V splošnem je bilo opaziti, da bodo imeli gospodje težave, da prekršijo pisma svojcev iz domovine, ta pisma so že veliko pojasnila in tudi držijo med našimi ljumi." L. K.

Ker vemo, da je senzacija za pisma iz domovine že dorasla svoj vrh in ni ne de da so pisma ki so se iz prejšnjega leta 1946, smatram, da morajo biti objavljena radi resnice! Gre se zato, da pridejo tisti zločinci, ki so to dejanje zakrivali, pred sodni stol pravice? Saj, kar smo obsojali pri belogardistih, je ravno tako dejanje obsodbe vredno, ako so ga izvršili partizani! A do danes še nismo čitali, da bi kje za to grozodejstvo bili poklicani pred "ljudsko sodišče" komunistični partizani. Seveda bi s tem prišla vrsta na Kardelja, Kidriča, Beblerja, Prežihovega Voranca itd. Kje bi se ustavilo... da bi jim bil po zaslugah prejel plačilo? ?

K pismu pripomnim še to-le: da sem radi varnosti, da zaščitim pred OZNO osebe, izpustil imena kraje in celo datume. Če kdo dvomi o resničnosti istih, se lahko oglasi na že omenjenem naslovu 1246 Norwood Rd., odkoder so mi bila ta pisma izročena na shodu SZZ v Euclidu 9. septembra 1947.

Prvo pismo se glasi:

13. februarja 1946.
 Dragi svaki in Tvoja žena!
 (Začetek v pismu je zahvala za poslana darila, kar izpustim).
 Dalje: Jaz bi vam rada razodela vse naše strašno gorje, ali mi ni mogoče, ker vi bi ne mogli verjeti, kaj vse se je moralo prestati in doživeti, jaz in vsa moja družina. Otroci še tako mladi so ostali brez skrbenega in dobrega očeta, mati pa ob tako dobrega sina, ki bi jim bil še v zadnjih dneh v tolažbo (ker ste vi tako daleč ločeni od njih). A zdaj nam je odvzeto naše skupno življenje na tem svetu, ostala sem sama s toliko družino. On je bil naša sreča in dobrotar. Ko je odšel v bolnico, je imel pri sebi vse denar — ker po hišah so bile dnevno preiskave, se je bal, da bi mu denar vzeli.

Do... je prišel, pa so ga vržili nazaj, ostal je v... in tam pa storil strašno grozno smrt. Vse to kar se je godilo v...

je videl sin na lastne oči, kaj so tisto noč delali z njegovim očetom. On (zapisano je sinovo ime, a radi varnosti ga ne rabim, ker ima OZNA oči in ušesa tudi tu po Ameriki, zato radi varnosti ne rabim imena. Op. priobčevalca) je bil skrit tisto noč, ko je bil oče v ogenj vržen. Vojaki, kar jih je bilo... so bili poskriti, ker je bilo... tisto noč napadeno od sovražnika. In sin je bil skrit v ravno istem poslopju, kakor je bil oče tisto noč, pri nekem starem gospodarju čez noč. Spal je. Ob 4 zjutraj so prišli trkati na okna. Vstal je in odšel z njimi, misleč, da gre na kak drug način. Ob pol petih so ga vzeli, sezuli, slekli, da je bil v sami spodnji obleki. Do pol 11 so ga preganjali vsega golega po... zvezanega skupaj s 16 letnim sosedovim fantom in nato vrgli živega v ogenj. Toliko so ga obstrelili, da se ni mogel dosti braniti, če se pa je, so ga tolkli s puškinim kopitom. — Tako so pripovedovali tisti, ki so ta peklenški prizor gledali na svoje lastne oči.

Sin je bil skrit in je drugi dan prišel čez... z vojaki in povedal, kakor tudi drugi, če bi bil mogel on rešiti svojega očeta, bi bil on sam skočil v ogenj namesto njega. Seveda, če bi se bil on pokazal, bi bil takoj tudi on vržen v ogenj kakor tudi vsi ostali, ki so bili skriti z njim. Naslednjega dne so šla dekleta iz naših vasi gledat v... kje so njih bratje in moja žalostna hčerka, kje je njen oče. Videla pa ni nič drugega kot kup ožganih kosti, zraven pa voz, na katerega so nakladali kosti sežganih mučencev. Vsa zmedena je brskala po žerjavici in pri tem odkopala glavo svojega ljubljene očeta. Ko je zadela ob ožgano glavo, so se iskre v obraz zadržale in je precej spoznala... Prizor je, vem, vam neverjeten, toda sigurno resničen. Videl ga je moj sin, moja hči in stotero drugih, ki so bili pričee te grozote!

Ali to, kar je bilo z nami tisti dan, ko smo izvedeli o tem, ne morem popisati, kaj vse je bilo pri nas. Čudno se mi zdi, da smo ostali še pri življenju. Tisti dan, ko smo izvedeli, kaj nas je zadelo, nisem vedela, ali sem živa ali ne. Otroci so se me oklenili, da jih niso mogli odtrgati od mene. Bili smo vsi kot bi ne bilo v nas več življenja. Mati — zdaj stari 86 let — so trepetajoč kot smrt blede stali s sklenjenimi rokami. Saj bi jim bil tu on edina tolažba, če bi bil ostal živ.

Zdaj pa še na njegov grob ne morem s svojimi otroci — ne smemo, čeprav vemo, kje je zakopan! Jih je 40 v enem grobu... (To je dokaz, da so komunisti izvršili ta zločin in ne domobranci, kot je zaščitnica vseh komunističnih grozot "E" priobčila, da so te peklenške strahote izvršili domobranci. V pismu ni nikjer omenjeno, kdo je storil, a ta zadnji stavek pove vse! Čemu in zakaj je zažbranjeno obiskati grob, si lahko predstavlja vsak! Op. pisca).

Pismo nadaljuje: On je tam zakopan, a sin pa na otoku Rabu. Dostikrat sem si mislila: Ko bi vi bratje vedeli, kaj vse se je pri nas zgodilo, bi strmeli nad takim udarcem. Saj sem že tako oslabela od vseh težav in boleznih, da se mi roke bolj tresejo kot 86 letni materi. Pišem kot bi se zdaj šele učila... Na obrazu so se mi naredile brazde od samih solz, ker moram dnevno premišljevati in skrbeti, kako bomo delali. Bliza se pomlad, pa ni živine, ne družine. (Tu sledi daljši popis bolezni in drugih težav, kar radi preobširnosti izpuščam. Op. pisca).

Se sledi: On (ki so živega vržili v ogenj) je bil na želodcu bolan. Ni dosegel zdravja, so ga prej umorili "dobri" ljudje.

Njemu so napravili strašne muke, nam pa do smrti hudo. Ali, če nam Bog težave pripuša, se jih ne moremo ubraniti, pretrpeti jih moramo... Za sina ne vem, če je živ ali je mrtev. (Op. to je tisti sin, ki je bil priča očetove smrti. Iz drugih pisem, ki bodo šle sledila, je razvidno, da je najbrže postal žrtev partizanskih divjaštev. Udarci eni družini: Oče živ vržen v ogenj, en sin od lakote umrl na otoku Rabu in en sin pa je pogrešan.)

(Dalje prihodnjič)

Zahvala iz Zagradca

Cleveland, O. — Naslednjo zahvalo je prejela Ivana Hrovat, 5193 Stanley Ave., Maple Heights, od č. g. župnika iz Zagradca na Dolenjskem in se glasi:

Zagradec, 26. jun. 1947.

Draga moja dobrotnica. Ze pred nekaj tedni sem prejel paket iz Amerike od cerkve sv. Lovrenca. Toliko bolj sem pa bil veselo presenečen, ko dobim pred par dnevi pismo od Vas, v katerem mi sporočate, da ste Vi in Vaše dve svakinje vse to nabrale pri naših tako dobrih rojakih, morda že davnej izseljenih v Ameriko. Dobil sem tudi seznam, v katerem mi sporočate kateri naši farani so mi darovali.

Najprej se Vam prav iz srca in s hvaležnostjo zahvaljujem za ves trud, ki ste ga imeli v svojih svakinjah za nabirko in za dar. Sporočite pa tudi vsem darovalcem moje najgobjo zahvalo! Jaz Vam in drugim ne morem drugače povrniti, kakor da rečem: Dobri Bog naj Vam vsem skupaj povrne stotero! Sam se pa hočem pri vsaki sv. maši spominjati vseh in prositi Boga, da bi jim blagoslovil vse dni zemeljskega življenja in enkrat po končani zemeljski poti podeli rajsko veselje in plačilo za vse, kar so dobrega storili svojemu bližnjemu.

Dobil sem v paketu vse, kar ste mi poslali. Hvala Bogu, sedaj sem pa preskrbljen do smrti, v jeseni bomo pa imeli birmo in se bom še jaz postavil z našimi birmanci, čeprav sem že Abrahama videl.

Ljudem našim, sorodnikom darovalcev sem povedal, da so mi Američani, nekdanji zagraški farani sedaj oblekli in obuli s čisto novo obleko in obutvijo, pa so bili zelo veseli. Pa so mi tudi rekli, če boste kaj pisali, jim povejte, da jih tudi mi pozdravljamo.

Še enkrat se najlepše zahvaljujem vsem, ki so mi darovali, posebno pa Vam in vse prav lepo pozdravljam v Gospodu! Vaš hvaležno vdani,

Grčar Feliks, župnik.

Hubbardske novice

Madison, O. — Farmarji imajo res zlate čase ob tako nebeško lepem vremenu, kot ga imamo sedaj; sonce pripeka kot za stavo in to v tako poznih jesenskih dneh. Se reče in pravi, kot to nekateri mislijo — hubbardski farmar, da sem jaz tisti in da jaz uživam tiste zlate čase, pa se presneto motijo. Tak farmar kot sme jaz, naj se ga kar Bog usmili in angelci pa lepo v nebesa sprejmejo. Ko bi bil jaz zdaj farmar, bi Bogu slavo pel. Saj sem bral v nekem glasilu, da imajo farmarji nebesa na zemlji, ker pa jaz nisem farmar, jih pa pričakujem na onem svetu. Zato pa lepo v cerkev zahajam in tam Boga lepo prosim, da bi me že skoraj v nebesa spravil. Saj tisti, ki so v resnici farmarji, nimajo časa hoditi v cerkev, ker jim delo vedno visi nad glavami in jim kar po sili v roke silijo. Jaz se ga pa raje izognem, če se ga le morem. Vse najraje odlo-

žim na drugi dan. Zdi se mi, da se dnevi kar skupaj drže in jih bo gotovo prej konec kot mene. Zakaj pa bi se tudi drvil za delom, ko pa imam samo 60 minut na uro plače. Res krasni so dnevi za nekatere, zato pa hite in drve za delom, kdor vidi le količjak napredka pred seboj, a jaz pa kar v neki negotovosti živim in se pripravljam za na oni svet.

Strojinov Tone, to je tisti poznani prijatelj "birt" v North Madisonu, je kupil poleg svoje gostilne sosednje posestvo, to je lepa hiša in precej zemljišča, kjer bo lepa prilika še za drugo trgovino. Najprej je menda nekaj računl, da bi pričel prodajati motike in "ta pametne" hlače. Ko pa je bil pri meni in je videl lepo zalogo motik in je videl, da moja motika visi še prav tako kot takrat, ko sem jo kupil, ko sem prišel sem na farne, kajti jaz jo vselej, kadar jo spravim lepo z oljem namažem; da ne zarjavi, potem si je pa premislil in menda s tako trgovino ne bo nič.

V tisti novi hiši, nasproti Strojine, o kateri sem že pisal, je sedaj lepotilni salon — "beauty parlor" — to je, kamor ženski spol nosi svoje glavičve olepšavat. Pravijo, da so zaposleni čez glavo, toliko jih imajo in se pomoči iščejo. Ako je katera brez dela v Clevelandu in se razume na tako delo, naj kar sem pride. Tak napredek je v teh naših krajih.

Hiša, o kateri sem pisal, da je bila kupljena za \$15,000 (nekdanja Peterlinova) je spet naprodaj. Za koliko bo šla, se še ne more reči, ampak kupec je pa vse polno. Kot izgleda bi vse rado prišlo na Hubbard, no saj je pa tukaj tudi res lepo.

Kot se vidi in sliši, so ga z grozdom jako polomili letos. Pravijo, da bodo kar nekam za polovico odtrgali. To je pa že od sila, bi rekli, ubogi kmet mora vedno prvi priti na vrsto in trpet. Se reče saj \$150 ali \$200 je res malo pretirana cena, seveda, če se pa lepček dobi za grozdje, je pa tudi veselje pri hiši. A kakor vse kaže bomo letos presneto kislih brazov okrog hodili. Ako bi cene padle tudi na drugem blagu, saj potem bi ne bilo zamere, pa ne.

Cena jajcem bo pa ostala visoka, ker bo jajec primankovalo; v shrambi v Clevelandu jih ima nad en milijon ducatov manj kot so jih imeli lanske leto, kurjega mesa pa dosti več. To pomeni, da s kurami poenjujejo, ker je kurja hrana predraga in se ne izplača. Jaz se za enkrat še ne podam in tudi sosed John pravi, da se ne bo podal kar tako zlepa.

Tudi majo rožice se še kar lepo drže in stoje kot purmani z rdečim kljunom na vrtu. Mnogi se tu ustavijo in jih ogledujejo in se jim kar načuditi ne morejo in mnogi so jih prišli tudi kupiti, ker so bile tako lepe.

Obiskovalcev smo imeli veliko letos. Zlasti so me obiskali iz raznih držav in me prišli občudovat, ker boro Hubbardске novice v Ameriški Domovini. Ne bi si mislil, da je ta časopis tako razširjen po vsem svetu. Dobil pa sem tudi pisemne zahvale in neko pismo se je takole glasilo: — Preljubi Francelj! zares nam delaš kratke čase in daljša življenja, ko pišeš tako zanimive dopise v Ameriški Domovini, ker nam je ta list najbolj priljubljen. Zelim Ti še dolgega življenja in še nadaljne vztrajnosti pri pisanju tako zanimivih dopisov...

Takole vidite se me ljudje vendarle še spominjajo in ko bom umrl, bo gotovo marsikdo rekel "Bog se usmili njegova duše in daj mu večni mir in pokoj." Saj drugače, če ne bi pisal, me ne bi nihče niti v misli ne vzel. Torej lepa hvala za zahvalo. Pozdravljeni. Frank Leskovic.

Krščen denar

POVEST

Dr. Ivo Šorli

"Pa ravno gor, mati!" se je zasmejal. "Bom videl, kaj bo do rekli in kako me sprejmejo. Če mi dajo, je prav — ako ne, bom že vedel kaj storiti. Čakajte, takoj bom nazaj!"

In predno mu je mogla še kaj reči, je bil že skozi vrata in ga je videla stopiti v Močnikovo prodajalno, ki je imela vrata s ceste od te strani.

Martin je našel v prodajalni gospodinjico, mlado, čedno žensko. Začuden si je ga je pogledala, a takoj bolj mirno vprašala, kaj hoče.

Martin je povedal. Ženska pa ga je pogledala kakor da ne ve, kaj storiti; a ko je še malo pomislila, mu je dejala, naj počaka.

Pustila ga je samega in je odšla po stopnicah. Gori na vrhu je nekaj rekla in že je bila nazaj, da bi se Martin ta čas še dobro prestopiti ne bil utegnil.

Takoj za njo je prišel visok, koščen stavec in je pomeril Martina od nog do glave.

"Zakaj boš rabil barve?" je vprašal s trdim glasom.

"To je moja stvar, ako ne zamerite," je odgovoril Martin in se je prijazno posmejal.

"Jaz hočem pa prej vedeti!" je zavpil oni ježno.

"No, pa povem; harmoniko si bom prebarval; in ako kaj ostane, še obleko zraven, ko vidim, da sodite človeka po njej," je odgovoril Martin in je pomežiknil, kakor je imel zmerom navado, ako se je šalil.

"Kako pa govoriš, ti? Ali ne veš, da je naš oče župan?" se je oglašil med vrati nov glas.

Martin je pogledal tja in je videl moža kakih štiridesetih let, močne črne brade, hudič in rdečega obraza, a še več je postavil od starca. To bo pa sin, si je mislil Martin, in veselo mu je storilo.

"Vi ste pa občinski mož, kaj ne?" je vprašal mlajšega.

"Sem. A kaj to tebe briga?"

"Toliko kakor vas, kaj bom z barvo. Vprašal sem le zato, ker bi rad vedel, ali pride za vsak lonček barve pri vas občinska komisija skupaj?"

"Ali se spraviš, potep nemarni, ti!" je zarohnel stavec, ves rdeč jeze.

Martin pa se je glasno zasmejal in je naglo izginil skozi vrata.

Ko se je Martin prismejaval v kuhinjo, je našel pri Šilarici starega Matijčka. In jima je vse natanko povedal, kako je opravil pri Močniku.

Ne samo starka, tudi Matijček se je moral smejeti; a pri tem se je vseeno praskal za ušesi, kakor da mu stvar popolnoma ne ugaja.

"Bojim se, Martin, da nisi prav napravil," je rekel počasi.

"Močnik ima dolgo roko in te ne bo pustil več pri miru. Saj veš, kako je na svetu, če se hoče oven bosti z bikom..."

Ali ni še dobro izgovoril, ko se je prikazal v vratih orožnik. Pogledal je po vseh in se je

potem obrnil proti Martinu.

"Kaj ste vi Martin Hribar?"

je vprašal.

"Sem, gospod stražmojster,"

je odgovoril Martin mirno.

Imel je čisto vest in se ni nič

ustrahil, čeprav je videl, kako

sta se stara dva človeka zganila.

"Godec, kaj ne? Pa kaj de-

late tukaj v Slivnici?"

"I, kaj delam? Tu mater

vprašajte, gospod! Ona mi je

rekla, da lahko ostanem, jaz

pa sem bil vesel, da se mi ni

treba več ciganiti po svetu. Mi-

slim, da ni v tem nič slabega."

Orožnik ni rekel, da je; ali

vedeti je hotel prav natanko,

kako in kaj, in si je pri mali

mizici v kuhinji vse skrbno za-

pisal. No, Martin ni prišel ob

nobenem vprašanju v zadrego

in je na vse gladko in jasno od-

govoril!

"Tako je, gospod," je rekel

na koncu. "Koder sem do da-

nes hodil, sem pošteno hodil,

in ni ga človeka, ki bi mi mo-

gel oponašati kako krivico. Le

povprašajte za menoj, in ne bo-

jim se nobenega. Če pa je ma-

ti zadovoljna, da ostanem tu in

sem ji na stare dni za kako po-

moč, me oblast, mislim, tudi

ne bodo gonile naprej."

Orožnik je bil bolj in bolj

prijazen in zdaj je rekel:

"Ne bomo vas, Martin, če je

vse tako, kakor pravite. In zdi

se, da tudi bo, ker niste videti

slab človek. Samo še drugod

moramo malo poprašati po vas,

koder ste doslej hodili."

Orožnik je spravil zapiske in

se je odpravil na pot. Tak-

rat pa je stopila Šilarica k

njemu in ga je bolj po tiho

vprašala:

"Saj ne zamerite, gospod, če

bi rekla, da se je ta kaša tu

blizu skuhala, ker bi drugače

ne preganjali siromaka, ki no-

če nikomur zlega. Ali ni tako?"

In pomignila je gor proti Mo-

čnikovi hiši.

"Mi nimamo nobenega vzroka

skrivati, da se je vaše župan-

stvo te dni pritožilo na glavar-

stvo in trgu, češ da se je prikla-

til tak in tak človek in da ne

zna naprej," je stražmojster

resno odgovoril.

"Aha, potem je pa ta!" so

vzkliknili vsi trije. In so pove-

dali, kakoj je bil napravil Mar-

tin v nedeljo guljaž in kako

je bila polna hiša ljudi.

"Kaj, guljaž znate kuhati?"

se je nasmehnil orožnik. "No,

bomo pa tudi mi enkrat prišli

pokusit, ko nimamo daleč. Saj

v teh krajih še ne vedo ne, kaj

je to. Samo malo boljše vino

imate, Šilarica, zdaj ko ste

dobili takega pomagala."

O, tudi pivo da bodo imeli,

pa če bo slavno županstvo še

toliko pisalo, je zatrjeval Mar-

tin. In da naj gospod straž-

mojster samo pogleda, kaj je

on napravil ta teden. In je

stražmojstru vse razkazal in

mu je tudi povedal, kako so ga

gori nakurili radi barve.

4. Kod je hodil, kje je bil

Kakor pa se je vedel Mar-

tin ves ta čas, dokler je bil

orožnik tu, mirno in spoštljivo,

so se mu začele zdaj, ko je oni

s prijaznim pozdravom odšel,

kakor od mrlice tresti roke in

bleščati oči, a v obraz je bil

bled kakor zid. Tudi besede

so se mu trgale, ko je začel:

"Torej biriče so poslali za

mano! Tega mi do danes še

nihče ni storil, čeprav sem ob-

hodil že mnogo sveta, pretpel

veliko zaničevanja in preganja-

nja. Ker se je našla končno

usmiljena duša, ki mi ni poka-

zala poti naprej, kakor so mi

jo dosedaj kazali še vsi člove-

ški prsti in vsi prsti na kažipo-

tih ob cestah, pa gredo ljudje,

ki imajo na svetu vsega preveč,

in naženejo takerkoč psa za me-

noj! Čakajte vi tam gori, to mi

DROBNE VESTI IZ SLOVENIJE

(Došlo preko Trsta)

(Nadaljevanje s 1. strani)
valec. Pravi, da se mnogi prire-
ditelji boje ubrati kako samo-
stojno pot, ker se boje, da bi
"zdrsnili z linije." Prav to bese-

boste še plačali! Če vsega, mo-
jega poštenja se ne boste doti-
kali. Čakajte!"

Matijček je Martina nekako
zaradi lepšega tolažil in miril,
starka pa je tiho uživala ta
znamenja resnične jeze mlade-

ga človeka do ljudi, ki jih je
tudi že ona dolgo sovražila. Ta
jih bo, ta jim bo pokazal! si je

govorila v srcu. Ne bila bi mi-
slila, da se zna ta pohlevni člo-
vek, ta tiha voda tako razpeni-
ti. O, ta jih bo, ta!

(Dalje prihodnjič.)

Obiskali so razne kraje po Slove-

niji in imeli sestanke z vodilnimi

zastopniki "nove" Slovenije.

Upajmo, da bo kljub tem komu-

nistično propagandnim obiskom

le ostalo večje poznanje slovan-

skih ruskih bratov za kasnejše

čase, ko se narodi spet otresejo

diktature sedanjih samovsiljen-

cev.

"Tanjug." — Večkrat smo pi-

sali, kako je vse jugoslovansko

časopisje pod komunističnim

vodstvom. Ni ga lista v Jugo-

slaviji, ki ne bi bil vladin list.

Pa ne samo to! Vlada skrbi, da

vs ti listi enotno pišejo. Pose-

ben urad skrbi za to. To je Tan-

jug. Ta pošilja listom članke,

novice iz zunanega sveta, pa tu-

di domače novice. Kar vam

Amerikancem napišejo reporter-

ji, to napiše jugoslovanskim li-

stom Tanjug. Zato so tudi listi

skoro čisto enaki. Vse kar je v

zvezi z obveščanjem, vse mora

iti skozi centralno agencijo "Tan-

jug."

DIREKCIJA ZA INFOR-

MACIJE. — Sedaj pa so ustano-

vili v Beogradu še posebno direk-

cijo za informacije. Ta bo imela

nalogo, da zbira informacije o

zunanjem svetu in o domačih

razmerah in da daje potem te

informacije naprej listom v tu-

jni in doma. Za direktorja tega

novega državnega urada, ki bo

nekako izpopolnilo imenovanega

"Tanjuga," je imenovan žurn-

alist Vladimir Dedijer, preisku-

šen komunist. Ta postane jugo-

slovanski "Goebels." Tako upa-

jo, da bo na vsak način vsaka

novica tako podana, da bo vzga-

jala za režim. Zunanji svet pa

bo dobil samo navdušen opis, ka-

ko lepo Jugoslavija napreduje

pod maršalom Titom. Vse to dr-

žavno podajanje novic in poročil

imenujejo v Jugoslaviji "svobo-

da tiska."

KOMITEJ ZA KINEMATO-

GRAFIJO V LJUBLJANI. —

Tudi filmi so seveda v svobodni

Titovi Jugoslaviji pod popolno

kontrollo. Vsi so podzavljani.

Toda skrb vlade je šla še naprej.

do rabi. To se pravi, da vse tre-

peta, da bi mogel kdo reči, da

niso še dovolj preusmerjeni. Po-

leg vsega tega pa vidi pisec, da

je mnogim samo za zabavo, ne

pa pa za kako lepo umetniško

stvar.

Stara resnica je, da brez svo-

bode umetnost ne more uspeti.

Veliko pa je, da si upa kdo, če

tudi samo med vrticami, pove-

dati, da je strah eden vzrokov,

ki ovira napredek.

RUSKI OBISK. — Eno dobro

je prinesel komunizem s seboj.

Slovenci se bodo precej naučili

rušine. Vedno je v Ljubljani

kak ruski obisk. Tako so letoš-

nje poletje obiskali Slovenijo za-

stopniki sovjetskih sindikatov.

Obiskali so razne kraje po Slove-

niji in imeli sestanke z vodilnimi

zastopniki "nove" Slovenije.

Upajmo, da bo kljub tem komu-

nistično propagandnim obiskom

le ostalo večje poznanje slovan-

skih ruskih bratov za kasnejše

čase, ko se narodi spet otresejo

diktature sedanjih samovsiljen-

cev.

"Tanjug." — Večkrat smo pi-

sali, kako je vse jugoslovansko

časopisje pod komunističnim

vodstvom. Ni ga lista v Jugo-

slaviji, ki ne bi bil vladin list.

Pa ne samo to! Vlada skrbi, da

vs ti listi enotno pišejo. Pose-

ben urad skrbi za to. To je Tan-

jug. Ta pošilja listom članke,

novice iz zunanega sveta, pa tu-

di domače novice. Kar vam

Amerikancem napišejo reporter-

ji, to napiše jugoslovanskim li-

stom Tanjug. Zato so tudi listi

skoro čisto enaki. Vse kar je v

zvezi z obveščanjem, vse mora

iti skozi centralno agencijo "Tan-

jug."

DIREKCIJA ZA INFOR-

BELI MENIHI

Povest iz prve polovice XII. stoletja
spisal IVAN ZOREC

"Tudi dobro. Le bati se je, li, da sta se našla in da so se da bi vaši sorodniki ometali veljavnost take oporoke. Rajši mu ga na videz prodajte in izročite pobotnico, kakor da ste prejeli kupnino."

Pa tudi to se jima še ni zde- lo varno na vse plati. Ugibala sta sem, ugibala tja in napo- sled dognala, kako bi bilo naj- pravše.

"Boštjan ni navajen gospo- darstva," se je grof spomnil. "Ali bi ga za kakov čas hoteli vzeti medse, da se izučijo gospo- darskih in drugih gospodskih stvari?"

"Mislim, da ni potrebno," se je opat nasmehnil in stremeče- mu grofu razodel, da se je Boštjan šolal pri belih meni- hih v Kostanjevici in da tudi o gospodarstvu nemara več ve- in zna kakor marsikateri za- kupnik.

"Če se je šolal, kaj pa ga je gnalo med potepine?"

"Morda preživa domišljija, nemara zgolj želja po novih in novih prilogah, lahko pa da tudi lehkomišelnost, ki le pre- rada vrtniči naše ljube Dolenj- ce, kaj vem? Pomenišiti se ni hotel, rajši se je spustil v svet."

"Kaj menite, ali bi se une- sel, če bi mu naklonil, kakor sva se menila?"

"Bi, bi," je opat hitel; "saj je v loth, ko se človeku kri že povre."

Grof je bil vesel, dobre vo- lje kakor že dolgo ne. Preden je odšel, je opat še dejal:

"Bog je, ki vodi in ravna nas vse. Božja roka je bila, ki vam je pokazala pot do sina. Verjemite mi, močno me vese-

li, da sta se našla in da so se med vama splele tako lepe ve- zji."

"Ob vsej nesreči, ki je pala po meni tako strašno, je to res edini žarek sreče."

"In vendar vam, gospod grof, povem še, da bi bil sre- čen tudi jaz, če bi račili spo- znati, kako grešite, ker luter- ne trpite v Žužemberku."

"Sam, kakor veste, nisem lu- teran in tudi nikogar ne silim v novo vero."

"Potuho ji pa le dajete, ker je ne zatirate."

"Vsak človek ima pravico, da veruje, kar hoče in more, sem zmerom mislil."

"Tako nastajajo zmede in krivi nauki."

"Morda pa le ni čisto slaba tale nova vera, ki je nekate- rim tako všeč?"

"Prava ni, kriva je."

"Nikoli nisem vrtal ali je prava ali je kriva. Čovek, mi- slim, se lahko zveliča v vsaki veri, če po nji živi in nič hu- dega ne stori svojemu bližnje- mu."

Opat ga je nemirno poslu- šal in zmajeval z glavo. Pot- lej ga je skušal preveriti, da se moti, a grof mu je spretno se- gal v besedo, češ, prav velike potuhe ne daje luteranom, ko je vendar tako in tako zavrnil predikanta Kristofa Slivnika.

ki je želel, da bi ranjko grofi- no pokopali med luterane.

Če bi bil opat bojevitejši in zgovornejši, bi bil nemara zmogel grofa in ga pridobil zase; tako pa si je mogel le priznati, da tale graščak sicer ne bo širil, zatiral pa tudi ne luteranske kuge v Žužember- ku.

Grof se je vesel vračal do- mov. Misli so se mu vso pot menile s sinom Boštjanom; a ko se je v mraku približal Žu- žemberku, so vse žalostne sre- čale tudi zgubljenega Gregor- ja, očetomorca.

"Ubiti me je hotel!" ga je skelilo. "Zakaj? Ali zato, ker sem mu dal življenje? A kaj sem mu storil hudega? Res, da tudi nič dobrega ne. Saj vedel nisem, kje je in kdo je. Prišel naj bi bil pošteno, ne bi ga bil utajil."

Doma ga je čakal sel iz Lju- bljane. Poslal mu ga je star prijatelj. V pismu je stalo, da se zdaj zdaj začne zbirati voj- ska. Turki da spet nagajajo in nevarnost kmečkih uporov se strahotno veča. Grof Seba- stijan naj torej na merek vza- me vse mlade, samske tlačane, ki so toliko močni in veliki, da jih vojaški merčun ne zvrže.

"To pot se pa res ne po- dam," je grof godrnjal. "Bra- nili so mi grad oni, zdaj jih v sili ne zapustim jaz!"

A ponoči se je premislil. Ci- sto upreti se vendar ne kaže, treba bo dati vsaj nekaj voj- ščakov.

Drugo jutro je na Grundlje- vo poslal krdelec sulicarjev s pismom do gospoda Semenica.

V pismu je bilo: "Vsakega še mladega, čvrstega klateža, ki ga prestrežete kjerkoli, pri- mite, zvežite in v Žužemperk priženite, da tlačanov ne bo treba loviti za vojsko... Uje- mite in semkaj pošljite pa tu- di Kabliča. Ušel mi je, spet krađe divjačino in napada mo- je ljudi."

Sulicarji so vedeli, kaj jim je storiti, navajeni so bili člo- večjega lova; a kolikor jim že ni zatracal grof sam, jim je zdaj dopovedal še gospod Se- menič. Nekaj se jih je po ce-

... SEND HER

Flowers

SWEETEST DAY

Saturday, October 18th

stah in vaseh spustilo za postop- pači in klateži, drugi so se zmenili za prežo na Tratinah, da bi ujeli tresoritega Kabliča.

XXIV.

Sulicarji, ki so prišli na pre- žo za Kabličem, so se poskrili v grmovju.

"Tale vročina nam utegne spriditi vse," je sulicar Lipe momljal. "Kablič se valja do- ma, ker misli, da v tej sopari tudi Gorenjko ne lazi po ho- stah."

"Če ga ne dobomo, nas grof ne pohvali prav močno."

"Ne bajaj mi tega, da ga ne dobomo!" je Lipe grdo gledal.

"Saj ne bom več, ko vidim in vem, da ne spiš in ne ješ mirno, tako do mrtvega ga m- ziš."

Lipe je molčal in žvečil bil- ko kislice, da bi si pognal že- jo.

"Zaradi tiste babe, kajpak," je oni dalje čenčal. "Pame- ten bodi, ne misli več na tisto, manj grešiš in laže pozabiš!"

"Zakaj sem mu gorak, vem le jaz."

"Če je hudič na poti, je na poti — ogni se ga ali pa ga hu- do breni!" se je drug sulicar vtikal.

"Ko bi ga le dobil kje na sa- mem, pa bi mu jo pritisnil, da bi me pomnil!"

"Njegova kmečka pest je morda res močna," je Lipe pre- udarjal in iz ust brusil zgrize- no bilko, "pa tudi moja ni pod nič."

"Da, tudi tvoja je kmečka. Zato, če ne zameriš, se ti res čudim, da tako želiš pogube človeku, ki ti je vrstnik iz do- mačega kraja."

Lipe je molčal in umikal oči.

"Tale Kablič mora biti res lehkomišeln," se je močan su- licar jezil. "Uide iz voze, po- tuliti bi se moral, pa ti gre in bolj iz nagajivosti kakor zara- di potrebnosti nastavlja zanke po lovišču in se zaletuje v gra- ske ljudi."

"Zaletel — peč podrl!"

"Mi pa naj zdaj oprezujemo za njim in se parimo v tej vro- čini, ko bi lahko pohajkovali lepo doma!"

"Božja volja je taka," se je starejši sulicar Urh posmehnil.

"Lov je strast, hudič, pravijo, ji kuri, saj noben opomin ne zaleže in nobena kazen."

"E, kaj bi hudič! Oblast ima samo do polhov; te pase res, druge divjačine pa nobene ne."

"Ti veš svojo, jaz pa svo- jo," je Urh trmoglavil. "Ko sem bil mlajši, sem videl, da pase tudi zajec."

"Beži no! Videl si? Kako pa je bilo?" so silili vanj.

"Kako je bilo? Tako, da me je postrašilo za zmerom."

"Povej, Urh, povej!"

"Ze dobro dolgo je tega. Pred božičem je bilo, brez zi- me skoraj in brez snega, samo noči so bile nekaj ščetinaste. Ranjka — Bog ji daj sveta ne- besa! — mi je bila nekaj bol- na, otroci pa vsi majhni in živi

Za najboljšo delo in zmerne cene
pokličite MALZ

za vaš radio, pralnik in druge pripomočke za točno popravilo. Vse delo garantirano.

Pokličite ENdicott 4808

pridemo zastonj iskat in pripeljemo na dom

MALZ ELECTRIC

6902 St. Clair Ave.

EN 4808

AL ULLE
PLUMBING & HEATING CO.

Kopalne banje, closets, sesalke za globoke in plitke vodnjake, za kleti ter circular sesalke, boilerji, av- tomatični plinski grelci.

15601 Waterloo Rd.

KE 7248

Vse potrebščine za grelne in monterke naprave.

Zahvala volivcem

Vsem volivcem 28. varde, ki so mi v primarnih volitvah pomagali do nominacije, se najtoleje zahva- ljujem.

Toplo se priporočam tudi za volitve 4. novembra. Kot doslej bom tudi znanprej vedno gledal za dobrobit naše 28. varde in vsega mesta.

MICHAEL M. LUCAK

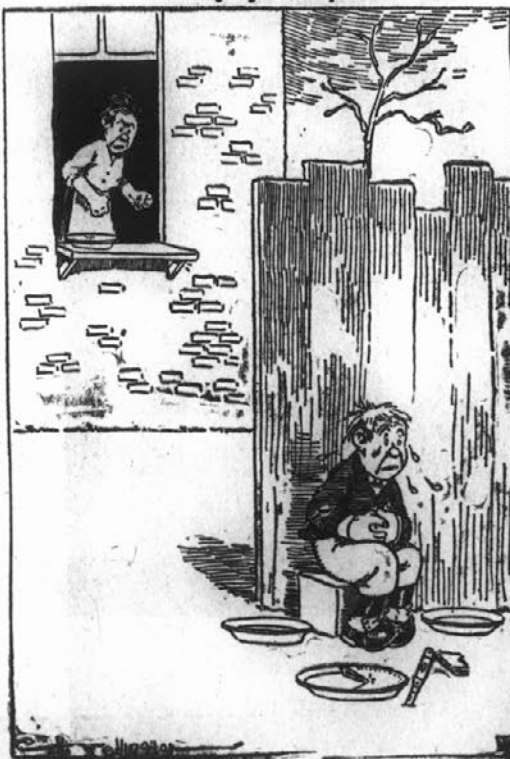
COUNCILMAN 28. VARD

ko žerjavica, da sem jih ko- sem stregel in čedil — sam; maj zganjal pod streho. In za vse sam."

"I, kaj si bil oženjen? Se vedel nisem, glej!"

(Dalje prihodnjik)

—AND THE WORST IS YET TO COME
—in najhujše šele pride

AT LAST
TWO-OVEN CAPACITY
in a Standard Size GAS RANGE

Here, indeed, is the range you have been waiting for—the range that has every- thing! No more waiting for the roast to come out of the oven before you can put in the casserole dish or the biscuits. In the separate Meat Oven whole roasts, whole hams, whole chickens are broiled, or barbecued, to perfection, leaving the entire capacity of the big (18-inch wide) bake oven free for biscuits, cakes, pastries, casserole dishes, etc.

NORWOOD APPLIANCE
& FURNITURE

6202 St. Clair Ave.

EN 3634

JOHN SUSNIK, Prop.

ZA VAŠO GRELNO POSLUGO
pokličite Stephen Robash

CE 2025 ALI MU 4200

Furnezi na gorak zrak, paro, vročo vodo na premog, plin, olje in stokerje izvršujemo popravila na vseh vrst furnezih.

Vse delo garantirano.

W. F. HANN & SONS CO.

15505 EUCLID AVE.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči
Vam in Vašim Otrokom

KRANJSKO-SLOVENSKA
KATOLIŠKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 52. leto

Članstvo nad 40,000
Premožanje nad \$6,000,000

Solventnost K. S. K. Jednote znaša 129.91%

Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, po- štteni in nadovalni podporni organizaciji.

KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE,

kjer se lahko zavarujete za smrtino, rane poškodb, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema mladike in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vдов in otrok. Če bi niti član ali članica te močne in bogate katoliške podporne organizacije, po- trudi se in pristopi takoj.

Za posvetila o zavarovanju in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevskih društev K. S. K. Jednote, ali na nas:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

ATTENTION
Veterans-Civilians
DE SIMIO SCHOOL
of
SHOE REPAIR
REGISTER NOW
DON'T DELAY
Learn a Profitable Trade
CLASSES:
8 A. M. to 1 P. M.
1 P. M. to 6 P. M.
Interview at
418 FRANKFORT AVE.
or
Phone SU 5542

V BLAG SPOMIN
DEVETE OBLETNICE SMRTI
NASEGA NEPOZABNEGA
SOPROGA IN OČETA

Andreja Možina

ki je preminul 14. oktobra, 1938.

Devet let je že minilo,
kar vzel je Tebe Bog,
mirno spavaj pod gomilo,
sladko snivaj moj soprog.

Zalujoči ostali:

SOPROGA IN OTROCI.

Cleveland, O. 14. okt. 1947.